

Visuele toer door De Ruigte: februari 2026.

Mijn naam is Peter Snelderwaard en ik hou het hele jaar door de flora en fauna in De Ruigte nauwgezet in de gaten. Het natuurpark is erg gevarieerd dankzij de verschillende biotopen (leefomgevingen). Elke maand laat ik deze diversiteit zien met een fotoverslag.

Donsvoetbundelzwam

Februari brengt nog altijd winterse kou, dus ik begin graag met een typische winterpaddenstoel: de **donsvoetbundelzwam** (*Meotatomyces dissimulans*). Deze soort verschijnt van november tot en met februari op dode bladeren, stukken hout en kleine takjes van loofbomen. Hij wordt het meest gevonden onder populieren, maar er zijn ook meldingen van groei onder es, esdoorn, linde, wilg en els, vooral in De Ruigte bij de takkenwal waar genoeg oude bladeren en takken liggen. De hoed van jonge exemplaren is donkerbruin en kan later verkleuren naar lichtbruin of grijs.

Purperkorstzwam

De **purperkorstzwam** (*Chondrostereum purpureum*) is een schimmel die visueel overeenkomsten vertoont met het elfenbankje, maar zich onderscheidt door een paarse kleur en witte rand. De randen zijn golvend en bezet met een witte, donzige beharing. De onderzijde van de zwam is glad en varieert van donkerbruin tot bruin-violet. Deze soort komt voor als saprofyt op dood hout van diverse loofbomen en als parasiet op levende bomen en struiken uit de rozenfamilie. De purperkorstzwam veroorzaakt loodglansziekte bij vruchtbomen, waaronder de pruim en kers, waarbij de aangetaste boom uiteindelijk het leven laat. Om deze reden wordt deze schimmel ingezet bij de bestrijding van invasieve soorten, specifiek ter controle van de Amerikaanse vogelkers.

Pimpelmees

In tegenstelling tot het najaar zijn er nu groepjes vogels van één soort te zien, aangezien het broedseizoen nadert. Vooral in de Ruigte valt dit goed op bij bijvoorbeeld de **pimpelmees** (*Cyanistes caeruleus*). Zowel de pimpelmees als de koolmees zijn typische bosvogels, wat duidelijk zichtbaar is aan hun geelgroene verenkleed. Wanneer deze vogels op zoek zijn naar voedsel op een met gele korstmoss en groene mossen begroeide eikentak, biedt het verenkleed van de pimpelmees uitstekende camouflage. De meeste vogels nemen kleuren waar zoals mensen dat doen, maar met een extra gevoeligheid voor het ultraviolet (UV) spectrum. In het UV-spectrum verschijnen de gele, groene en blauwe tinten van de pimpelmees veel intenser. Vrouwtjes geven vaak de voorkeur aan mannetjes met een grotere en intensere blauwe kruin in het UV-spectrum, wat mogelijk duidt op een hogere fitness van het mannetje. Opmerkelijk is dat roofvogels, die op deze kleine vogels jagen, geen UV-zicht hebben.

Pimpelmees (2)

Steden, met hun bomen langs straten en in parken, vormen een redelijk alternatief voor het krimpende natuurlijke leefgebied. De aanpassingscapaciteit van de pimpelmees is aanzienlijk; deze soort kan dan ook tot de stadsvogels worden gerekend. Dankzij holle bomen en de aanwezigheid van broedvogels als de grote bonte specht is er voldoende nestgelegenheid beschikbaar. Naast de natuurlijke nestmogelijkheden zijn er ook veel nestkasten geplaatst. In combinatie met een ruim voedselaanbod aan insecten, floreert de pimpelmees in stedelijke omgevingen. Deze vogel zoekt onder meer naar larven van kleine vliegen en sluipwespen die in/op korstmossen leven.

Mijten die specifiek leven op de paarse eikenschorszwam

De **paarse eikenschorszwam** (*Peniophora quercina*) komt vooral veel voor op dode, nog aan de boom zittende eikentakken, in bossen en parken. Meerdere exemplaren groeien aaneen tot een korstige laag. Bij opdrogen of verouderen wordt de kleur rossig of lila-grijs. In verse toestand is de paarse eikenschorszwam donkerpaars met rode tonen. In dit stadium op de foto worden er sporen ontwikkeld en verspreid. Ik had een paar kleine stukjes eikentak die op de grond lagen, meegenomen, nieuwsgierig naar wat de pimpelmezen nu precies vinden aan larven om te eten. Ik vond tussen de korstmossen niets. Maar op paarse eikenschorszwam vond ik wel deze **mijten**. De mijten zijn heel klein +/- 0,025 mm. Ze grazen in groepjes de paarse eikenschorszwam af maar dat lijkt weinig schade aan de paarse eikenschorszwam te geven. Het lukt mij niet om de mijten te determineren. Er zijn zo'n +/- 45.000 mijten beschreven en waarschijnlijk nog veel onbeschreven. Wel duidelijk is dat deze mijt voorkeur heeft voor de paarse eikenschorszwam. Als iemand de mijt wel herkent, hoor ik het graag.

Houtduif

De houtduif (*Columba palumbus*) is de grootste en ook de meest voorkomende duif van Nederland. Je ziet de houtduif vaak in steden, o.a. in tuinen en parken. In de Ruigte broedt een koppel houtduiven elk jaar bij de Oude Sloot. Meerdere bomen in De Ruigte zijn begroeid met klimop. Zolang de klimop zich beperkt tot de stam van de boom, heeft de boom er weinig last van. Ik heb al eerder verteld hoe belangrijk de klimop is voor insecten vanwege zijn late bloei. Als nestlocatie is de klimop gewild bij vele vogels, maar vooral bij de houtduiven. Rijpe bessen van de klimop zijn gewild onder merels en deze houtduiven. De houtduiven in De Ruigte waren vroeg begonnen met het nestbouwen. De eerste eieren eind januari. Er is wat verstoring geweest door zaagwerkzaamheden. Helaas vond ik een leeg ei 1 febr. op de grond. Jammer, maar ze zijn alweer bezig met een nieuw nest bouwen.

Aalscholver

Aalscholvers (*Phalacrocorax carbo*) zijn een van de oudste vogelsoorten op aarde, met eigenschappen die herinneren aan hun afkomst van dinosaurussen. Ze hebben een lange, haakvormige snavel en zwemvliezen tussen de voortenen. Aalscholvers hebben geen talgklier zoals de meeste andere watervogels, waardoor ze hun veren niet kunnen invetten. De baarden aan hun veren staan betrekkelijk ver uit elkaar, zodat binnendringend water vrij spel krijgt en alle lucht verdwijnt. Dat lijkt een behoorlijk nadeel – veel watervogels hebben juist voordeel van een goed isolerend verenpak. Aalscholvers duiken echter vaak diep en jagen langdurig achter vis aan. Doorweekt gaat dat gemakkelijker, er is dan minder opwaartse druk. Na een duik moeten ze hun veren drogen om weer te kunnen vliegen. De vleugels hebben een spanwijdte van wel 130 tot 160 cm. Op de foto staat een nog jonge aalscholver, te zien aan de borst die nog niet zwart is. Hij zit heerlijk zijn veren te poetsen op de oever.

Kuifeend

Erg leuk om te zien dat de **kuifeend** (*Aythya fuligula*) als koppel terug is, het tweede jaar achtereen. In grote delen van Europa is de kuifeend een standvogel. Maar meer noordelijk trekt de kuifeend naar het zuiden in de winter. Vandaar dat er in de winter in Nederland meer kuifeenden zijn dan in de zomer. Ze eten waterinsecten, slakken en planten, maar het liefst eten ze driehoekmosselen. Met hun korte sterke snavel zijn ze goed in staat om deze mosselen los te maken. Het zijn hele goede duikers. De achterpoten staan verder naar achteren dan bij andere eenden. Als ze lopen doen ze dat wat rechtop zoals de aalscholver of, wat extremer, de Indische loopeend die in De Ruigte zwemt. Vorig jaar had ik de indruk dat ze gebroed hadden, maar zonder resultaat. Misschien dit jaar.

Gewone oesterzwam

De omgewaaide popelieer in de Oude Sloot is voldoende met water doordrenkt om de groei van de **gewone oesterzwam** (*Pleurotus ostreatus*) tot stand te brengen, weer een prachtig gezicht. Een zeer geliefde paddenstoel in de keuken die ook veel wordt gekweekt voor dit doel. Met kweeksetjes die verkocht worden is dit ook goed zelf te doen. Naast zijn smaak is de oesterzwam ook nog gezond: ze bevatten een lage concentratie aan lovastatine, een cholesterolverlagende stof.

Het mooie weer zorgt voor veel insectenactiviteit. De eerste citroenvlinders en hommels zijn al gespot. 's Avonds vliegen dwergvleermuizen rond de eilanden. Best vroeg in het jaar. Nog weinig bloeiende planten in De Ruigte. Als de temperaturen zo blijven komt daar snel verandering in. Ik zal het volgen in maart.

Helaas noodzakelijke gedragsregels:

- Geen toegang met auto of fiets
- Wandel over de paden
- Honden aan de lijn (drollen verwijderen)
- Afval meenemen (of in de prullenbak bij de entree van het park)
- Verboden te zwemmen of te varen in de wateren rondom de eilanden
- Verboden om de eilanden te betreden
- Verboden om te barbecueën en/of open vuur te maken
- Verboden te kamperen

Algemene informatie over De Ruigte

Het natuurpark wordt in samenspraak met de gemeente beheerd door de Groengroep. De Groengroep bestaat uit bewoners van Vreewijk. Eén keer per maand wordt er onderhoud uitgevoerd door de Groengroep. Lijkt het u leuk om ook een actieve bijdrage te leveren, informeer naar de volgende werkdag via DeRuigte@outlook.com
Lees meer informatie op de speciale pagina van De Ruigte (onder Thema's)

Contact

Groengroep: DeRuigte@outlook.com

Gemeente: Gerpieter Wilbrink g.wilbrink@leiden.nl, tel 14071

Abonneer jezelf!

Ben je nog niet geabonneerd op deze website, doe dit dan nu.

Je krijgt dan een melding via e-mail bij een nieuw bericht op de website.

Vergeet niet de aanmelding te bevestigen!

Je hoeft dan bijvoorbeeld niets te missen van deze boeiende maandelijkse toer door De Ruigte.